

Ryszard Grygiel, Piotr Papiernik

Osłonki, woj. wrocławskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 21, 36-37

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

O istnieniu osady kultury amfor kulistych świadczą liczne fragmenty ceramiki, powiązane z próchnicą pierwotną /I/ lub też usytuowane wtórnie w stropie próchnicy pierwotnej /II/. Umożliwiają one datowanie osady ramowo na fazy IIB - IIIA. Brak natomiast źródeł nierzuchomych.

Badania winny być kontynuowane.

OPATOWICE, gm. Radziejów
woj. wrocławskie
Stanowisko 42

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zakład Prahistorii Polskiej
w Poznaniu

Badania prowadzi zespół pod kierownictwem doc. dr. hab. Aleksandra Kości. Finansowało Wrocławskie Towarzystwo Naukowe. Trzeci sezon badań. Osada ludności kultury pucharów lejkowatych /KPL/, ślady osadnictwa ludności kultury amfor kulistych /KAK/ i ceramiki sznurowej.

Kontynuowano prace nad rozpoznaniem osady kultury pucharów lejkowatych z fazy IVB /poprzednie sezony: 1985, 1986/.

Założono 12 nowych wykopów /XIII - XIV/ o łącznej powierzchni 270 m². Odsłonięto 62 obiekty ziemne, w tym fragment częściowo zbadanego w roku ubiegłym obiektu mieszkalnego KPL /ob. 21/, ponadto 37 dołków poszupowych, 16 "jam" oraz kilka obiektów o charakterze "wybierrysk" piasku [?]. Spośród zarejestrowanych obiektów część /3 "jamy" i 4 dołki/ wystąpiła w obrębie wspomnianego obiektu 21, a znaczną część pozostałych odnotowano na południowym jego przedpolu, gdzie odkryto także wzmiankowane wybierryska. Nadto w tej samej strefie zachserwowano układ stratygraficzny: na obiekty związane prawdopodobnie z działalnością ludności KPL z fazy IIC nawastrwały się pozostałości osadnictwa z fazy IVB KPL. W części wschodniej stanowiska /w oddaleniu od ob. 21/ badania dotyczyły hipotetycznego obiektu gospodarczego - ogrodzenia /?/ odczytywanego w formie regularnego układu dołków.

Pozyskano liczne źródła ruchome, zwłaszcza ceramikę oraz - co szczególnie cenne - spore ilości węgli drzewnych z obiektów ziemnych. Stwarza to nadzieję na uzyskanie pierwszego w przypadku eksploataowanej osady datowania radiowęglowego.

Badania winny być kontynuowane.

OSTRONKI
woj. wrocławskie
Stanowisko I

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadzi dr Ryszard Grygiel przy udziale Piotra Papiernika. Finansowali: WKZ we Wrocławiu, Urząd Miasta i Gminy w Brześciu Kujawskim oraz Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe i wielookresowe od neolitu po wczesnośredniowiecze.

Stanowisko odkryte zostało w listopadzie 1985 r. podczas badań powierzchniowych w ramach AZP i ponownie szczegółowo zweryfikowane w kwietniu 1987 r. Położone jest ok. 10 km na zachód od stanowisk w rejonie dawnego jeziora Smętowa w Brześciu Kujawskim. W tym właśnie kontekście interesujące było stwierdzenie w materiałach dużej ilości fragmentów naczyń grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej. Na skutek zgłoszenia przez właściciela pola odkrycia skupiska kamieni, przeprowadzono niewielkie badania ratownicze w sierpniu 1987 r., w trakcie których kamienie okazały się paleniskiej kultury łużyckiej. Założono przy tej okazji trzy sondże o łącznej powierzchni 77,5 m². W największym, o wymiarach 15 x 2,5 m, na gł. ok. 40 cm od powierzchni współczesnego gruntu, odkryto odcinki rowów fundamentowych dwóch domów trapezowatych /węższa ściana szczytowa trapezu oraz fragment ściany bocznej/ oraz część zespołu jam. tzw. glinianek, należących do grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej. Ze stropów tych obiektów pochodzą liczne materiały ceramiczne, krzemienne i kości.

zwierzęce, a także aleksira kamienna o asymetrycznym, uszkodzonym ostrzu, dwa szydła i paciorek z kości.

Odkryto kilka jam kultury łużyckiej z III okresu epoki brązu i kultury przeworskiej z późnego okresu lateńskiego. W materiałach z powierzchni i warstwy kulturowej w sondażach stwierdzono ślady osadnictwa kultury amfor kulistych fazy starszej w T. Wiślańskim, kultury pucharów lejkwatych, wczesnej epoki brązu, kultury pomorskiej z wczesnego okresu lateńskiego, kultury przeworskiej z późnego okresu rzymskiego /m.śn. fragmenty naczyń toczonych na kole, tzw. ceramika ślwa/ oraz I i III okresu wczesnośredniowiecznego w K. Jazdzewskiego.

Podkreślić należy dużą wagę odkryć związanych z kulturą lendzelską. Stanowisko w Osłonkach, dotąd zupełnie nieznanne, jest najbliższym punktem osadniczym, na którym ujawniono domy trapezowate, w stosunku do znanej, dużej osady centralnej na stanowiskach 3 i 4 w Brześciu Kujawskim.

Materiały z badań przechowywane są w zbiorach MAiE w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

PAŁCZ, gm. Ostelsko
woj. bydgoskie
Stanowisko 2

Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków
w Bydgoszczy

Badania prowadził mgr Jacek Woźny. Finansowało BBiDZ w Bydgoszczy. Pierwszy sezon badań. Neolityczna pracownia krzemieniarska.

Stanowisko położone jest na północnym cyplu piaszczystego wyniesienia na I terenie nadzalewowej Wisły, 1 km na północ od PGR Pałcz i 1 km na wschód od drogi Bydgoszcz-Widki. Teren stanowiska objęty jest uprawami rolnymi, zaś od północnego-zachodu rozciąga się podmokła łąka na podłożu torfowym.

Zakończono 3 wykopy sondażowe o łącznej powierzchni 9 m², w tym dwa na piaszczystej kulminacji wyniesienia a trzeci w torfie, u podstawy cypla. Ze względu na silne nasycenie torfu wodą zaniechano dalszej jego eksploatacji.

Ze wszystkich wykopów uzyskano 900 artefaktów krzemianych oraz 4/niezdobione fragmenty ceramiki kultury pucharów lejkwatych. Wśród zabytków krzemianych wystąpiły: 142 wióry, 193 odłupki, 8 obłupni, 20 charakterystycznych odpadów /zastępca, świeżaki/, 480 łusek oraz 40 narzędzi /drapacze, ryłce, liśćlak trspieniotawy, fragment trójkąta, wióry i odłupki łuskane/. Wszystkie wykonane są z Krzemienia bałtyckiego odmiany A.

Natrafiono również na ślady ogniska, z przepalonymi krzemieniami i nielicznymi węgielkami drzewnym.

Wstępne ustalenia wieku stanowiska wskazują na środkowy neolit. Materiały i dokumentacja znajdują się w BBiDZ w Bydgoszczy.

Badania będą kontynuowane.

PARCZATKA, gm. Kazimierz Dolny
woj. lubelskie
Stanowisko 12

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Jolanta Nogaj przy konsultacji dr Zbigniewa Śnieżko z Katedry Paleogeografii i Litologii Czwartorzędu Uniwersytetu Śląskiego. Finansował WKZ w Lublinie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury pucharów lejkwatych.

Stanowisko położone jest w północno-zachodniej części Płaskowyżu Małęczowskiego, w partii szczytowej lessowego garbu, o przebiegu N-S. Garb ten opada stromą krawędzią, o wysokości około